

„Při jízdě přes dálniční křižovatky, po pečlivě vyznačené krajině, která zdánlivě předchází jakémukoli nebezpečí, zahlédneme trojúhelníky pusté země, zacloněné příkrými dálničními násypy. Co by se stalo, kdyby nám nějakou zlomyslnou náhodou praskla pneumatika a náš vůz by přelétl přes svodidla a zřítíl by se na zapomenutý ostrov suti a plevele – mimo dosah kontrolních kamer?“

J. G. Ballard, Betonový ostrov (1974)

Jedněmi z vůbec nejrozšířenějších „nemíst“ jsou bezpochyby dálnice a vícepruhové páteřní komunikace unifikující vzhled okrajů současných měst i ráz okolní krajiny. Ostrůvky zeleně vyrýsované kružnicemi dálničních přivaděčů jsou ale současně typickými prázdnými prostory, místy, která prakticky nikdo nevnímá a tím i jako by neexistovala.

Právě do takového prostředí Jan Krτίčka umísťuje svůj projekt. Ze stvolů topinambury vystavěl konstrukci tvarem evokující industriální ruinu, jichž je na území ostravského „souděstí“ nespočet a svou přítomností výrazně determinují místní veřejný prostor. V kontextu Krτίčkovy tvorby lze tento projekt vnímat jako pokus navázat na jeho starší, do krajiny zasazené realizace. Stejně jako jeho „Baldachýny“ či „Labyrinty“ těží i tato instalace především z ambivalence vztahu architektonického základu a užitých přírodních materiálů (často krajně nestabilní povahy). Teprve industriální tvarosloví ale dodalo tomuto napětí skutečnou dynamiku. V zásadě jde o technickou stavbu, její základ je ale přírodní, neboť k její konstrukci byly použity pouze stvolý rostlin. Krτίčkovu instalaci lze tak v přeneseném smyslu vnímat jako připomínku pozvolné, leč nevyhnutelné asimilace lidských zásahů přírodou. V ostravské „krajině oběti“ tak naplňuje i tradiční myšlenku „vanitas“, neboť proces vzniku (budování) konstrukce a jejího postupného rozpadu je samozřejmou součástí díla.

„As we drive across a motorway intersection, through the elaboratory signalled landscape that seems to anticipate every possible hazard, we glimpse triangles of waste ground screened off by a steep embankments. What would happen if, by some freak mischance, we suffered a blow-out and plunged over guard-rail onto a forgotten island of rubble and weeds, out of sight of the surveillance cameras?“

J. G. Ballard, Concrete Island (1974)

Some of the most prevalent “non-places” are undoubtedly motorways and multi-lane main roads, unifying the appearance of the edges of existing towns as well as the character of the surrounding landscape. However, the isles of greenery defined by the circles of motorway feeder roads are also typical empty spaces, places that nobody notices, which make them non-existent.

It is this environment where Jan Krτίčka has placed his project. Using Jerusalem artichoke stalks, he has built a structure the shape of which evokes one of the industrial ruins that the Ostrava “conurbation” abounds in and whose presence significantly determines the local public space. In the context of Krτίčka’s creation, this project can be seen as an attempt to build on his older works, incorporated into the landscape. Like his “Canopies” or “Labyrinths”, this installation is also primarily based on the ambivalence of the relationship between the architectural base and the natural materials used (often of extremely unstable nature). It is the industrial morphology that provided the actual tension with the real dynamics. Basically, it is a technical structure, but its base is natural, because only plant stalks were used in its construction. Krτίčka’s installation can thus be figuratively viewed as a reminder of gradual, but inevitable assimilation of human interventions by nature. In the Ostrava “victim landscape” it also fulfils the traditional idea of “vanitas”, because the creation process (building) of the construction and its gradual decay is a natural part of the work.